

ԱՅԼԵՒԱՅԼՔ**ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՍՐԲԱՋԱՆ ՀՕՐ ԱՅՅԸ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ
ՆՈՐԱՆՇԱՆԱԿ ՏԵՂԱԿԱԼ՝ ՏԻԱՐ ՔԱՄԵԼ ՀԸՄԷՏԻՆ**

9 Հոկտեմբեր, 2018-ին, Սուրբ Աթոռոյս Գահակալ Ամենապատիւ Տ. Նուրհան Արքեպիսկոպոս Մանուկեան Պատրիարք Սրբազան Հայրը ընկերակցութեամբ Գաւազանակիր՝ Տ. Ներսէճ Աբեղայ Ալոյեանի եւ Տ. Խաղ Վարդապետ Ճոնտուրեանի շնորհաւորական այցելութեան գնաց Պաղեստինի նախագահի նորանշանակ տեղակալ՝ Տիար Քամել Հըմէտի: Հանդիպման ընթացքին Տիար Հըմէտ շնորհակալութիւն յայտնեց Պատրիարք Սրբազան Հօրը այցելութեան համար եւ վստահեցուց թէ երկու համայնքներու միջեւ յարաբերութիւնները պիտի շարունակուին:

ՈՒՐԱՐԻ ՏԻՉՈՒԹԻՒՆ

Երեքշաբթի, 9 Հոկտեմբեր, 2018-ին, յետ երեկոյեան ժամերգութեան Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ Սուրբ Աթոռոյս Լուսարարապետ՝ Գերաշնորհ Տ. Սեւան Արքեպիսկոպոս Դարիպեան Ուրար շնորհեց 2-րդ Ընծայարանի երեք սաներուն: Ուրարակիր երեք այդ ուսանողներն են. Տիրացու Յարութիւն Բաբայեան, Տիրացու Շաւարշ Կարապետեան եւ Տիրացու Ռուբէն Յովհաննիսեան: Անոնք, Ս. Աթոռի հովանիին տակ եւ Ընծայարանի աւանդապաշտ ու կրօնաբոյր մթնոլորտին մէջ ուսանած եւ մեծցած, փափաքեցան ընդունիլ սուրբ ուրարը իրենց ուսերուն, իբրեւ նշանակը այն քաղցր լուծին որ իրենցը պիտի ըլլայ ապագային, եւ որ պիտի յատկանշուի անյողորդ հաւատարմութեամբ՝ հանդէպ Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցիի Լուսաւորչադիր դաւանանքին, եւ անսակարկ ծառայութեամբ նոյն այդ Եկեղեցիին եւ Հայ ժողովուրդին:

Թող Ամենակալ Տէրը անխախտ պահէ անոնց ուխտը, որպէսզի իր այգիին նըւիրուին նոր եւ եռանդուն մշակներ:

**ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀՈԳԵՒՈՐ ՊԵՏԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔ ՆԱՄԱԿԸ
ՈՒՂՂՈՒԱԾ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՊԵՆԻԱՄԻՆ ՆԷԹԱՆԻԱՀՈՒԻ**

Երուսաղէմի իրաւատէր երեք համայնքներու հոգեւոր պետերը 19 Հոկտեմբեր, 2018-ին, միասնաբար նամակ մը ստորագրած եւ ուղղած են Իսրայէլի վարչապետ Տիար Պենիամին Նէթանիահուի: Նամակին մէջ հոգեւոր պետերը իրենց զարմանքը կը յայտնեն քրիստոնեայ համայնքներուն պատկանող կալուածներու վերաբերեալ Իսրայէլի Խորհրդարանի անդամ Ռախէլ Ազարիայի հեղինակած օրինագծի՝ Հոկտեմբեր 21-ին կայանալիք նախարարներու յանձնաժողովի քննարկման օրակարգին մէջ ներառելու վերաբերեալ եւ կոչ կ'ընեն Վսեմաշուք վարչապետին անմիջապէս միջամտելու եւ միանգամ ընդմիշտ կասեցնելու օրինագծի քննարկումը: Հոգեւոր պետերը յիշեալ օրինագիծը որակած են ամօթալի եւ յիշեցուցած են վարչապետին, որ Յուլիսին հոգեւոր պետերուն ուղղուած իր նամակին մէջ ան կը վստահեցնէր, թէ

օրինագիծը ետ պիտի կոչուի:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՏԱՐԱԾԱՇԻՐՁԱՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ՝ ՏԻԱՐ ՅԱԽԻ ՀԱՆԵԿՊԻԻ ԵՒ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՀՈԳԵՒՈՐ ՊԵՏԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

23 Հոկտեմբեր, 2018-ին, Իսրայելի Արտաքին Գործոց Նախարարությունն ներս տեղի ունեցավ Իսրայելի Տարածաշրջանային Համագործակցության նախարար՝ Տիար Յախի Հանեկպիի եւ Երուսաղեմի հոգեւոր պետերու միջեւ հանդիպում: Պատրիարքությունս կողմէ ներկայ էին Ս. Աթոռոյս Կալուածոց Տեսուչ՝ Տ. Պարետ Ծայրագոյն Վարդապետ Երէցեան եւ Դիւանապետ՝ Տ. Կորին Վարդապետ Բաղդասարեան: Հանդիպման ընթացքին քննարկուեցաւ Իսրայելի Խորհրդարանին մէջ շրջանառութեան մէջ դրուած Տիկին Ռախէլ Ազարիայի կողմէ մշակուած օրէնքի նախագիծը: Քննարկմանը ներկայ էր նաեւ Տիկին Ազարիա: Որոշուեցաւ կառավարութեան եւ իրաւատէր երեք քրիստոնեայ համայնքներու փաստաբաններէն աշխատանքային խումբ կազմել եւ միասնաբար աշխատիլ առաջարկուած օրինագծին վրայ՝ բացառելու պետութեան կողմէ եկեղեցապատկան կալուածներու բռնագրաւումը:

ՍԱՐԿԱԻԱԳԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութիւնն ու Երուսաղեմի Հայ համայնքը հոգեւոր ցընծութեան օրեր ապրեցան 26-27 Հոկտեմբեր, 2018-ին:

26 Հոկտեմբեր, 2018-ին, երեկոյեան ժամերգութենէն եւ Սբ. Թարգմանչաց Վարդապետաց յիշատակի նախատօնակէն ետք, Սրբոց Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ, Լուսարարապետ՝ Գերաշնորհ Տ. Սեւան Արքեպիսկոպոս Ղարիպեանի ձեռամբ կատարուեցաւ Սարկաւագական կոչման արարողութիւնը՝ Սուրբ Աթոռոյս Ուրաբակիրներէն Տրց. Յովհաննէս Պետրոսեանի, Տրց. Յակոբ Բաղդասարեանի եւ Տրց. Սահակ Դաւթեանի: Ընծայեալները ծնրադիր յառաջացան դասի մուտքէն և Ձեռնադրիչ Սրբազան Հօրմէն ստացան Կիսասարկաւագութեան աստիճան: Արարողութեանց խարտաւիլակն էր Տ. Պարետ Ծ. Վարդապետ Երէցեան, իսկ առընթերակաները՝ Տ. Թէոդորոս Վարդապետ Զաքարեան եւ Տ. Տաճատ Վարդապետ Ծատուրեան: Ընծայեալները ապա, կարմիր բազկուրարներ իրենց թեւերուն, մեկնեցան Ս. Յարութեան Տաճար, մասնակցելու Տնօրինական Ս. Տեղեաց թափօրին:

27 Հոկտեմբեր, 2018-ին, Սբ. Թարգմանչաց Վարդապետաց տօնին, Պատարագի սկիզբն ազդարարող կոչնակի հարուածներու եւ Կոմիտասեան եղանակով «Խորհուրդ խորին» շարականին հետ կը սկսի Պատարագը ու կը շարունակուի մինչեւ Ճաշու գրքին ընթերցումը:

Ընծայեալներ, որոնք մինչ այդ կը հետեւէին արարողութեանց, կը ծնրադրեն ատեան եւ լուռ ու վերացած կ'ունկնդրեն կրկին անգամ երգուող «Ուրախ լեր» շարականը. վիճակ մը՝ որ լաւագոյնս պիտի կրնար բացատրել իրենց նուիրումի ոգիին տարողութիւնը եւ եկեղեցւոյ ուրախութիւնը, մանաւանդ երբ ատիկա իրենցմով կ'ըլլար եւ այդ ուրախութեամբ հետագային իրենք պիտի երջանկանային: Բոլորին

ձայներուն մէջ ուրախութեան դող մը կար ու քաղցր սարսուռ մը՝ անոնց հոգիներուն խորը: Որովհետեւ որքան ալ որ ուրախալի է անոնց այդ աստիճան կանխահաս հաւանութիւնը, այնքան եւ յուզիչ անոնց խանդը՝ իրենց տակաւին նոր զօրացող ուսերուն վրայ առնելու ծանր բայց քաղցր լուծը Քրիստոսի եւ Ազգին:

Որքան ծանր այդ լուծը, նոյնքան եւ փշոտ՝ ճամբան: Այդ ճամբուն դժուարութիւնը զգացնող առիթ մը ծունկով խորան բարձրանալու եւ հոն միայն ուրար ստանալու կարգադրութիւնը՝ մեր սրբազան հայրապետներուն: Հաւանաբար, բայց եռեակը վըճռակամ է եւ արդէն իրենց համար այդ դժուարութիւնները անծանօթ չեն: Անոնք այդ բոլորը եւ միանգամայն անոնց դարմանը ստացած են Սուրբ Աթոռոյս կամարներուն տակ անցուցած իրենց իւրաքանչիւր վայրկեանէն:

Մեծ իտէալներու ճամբան միշտ փշոտ է եղած: Ու ո՞վ պիտի կարենար ժխտել մեծութիւնը այդ եռեակին՝ տեսնելէ ետք ու զգալէ վերջ անոնց անվախ ու յօժարակամ ծունկի բարձրանալը դէպի Ս. Խորան, ու մանաւանդ տեսնելէ ետք անոնց դէմքին արտասուախառն քրտինքը, իրենց հոգիներուն մէջ իտէալի մը կրակը մատնող...

Աստիճանները դիւրին յաղթահարելի արգելքներ, որոնցմէ ետք Ս. Խորանը՝ սրբավայրի մը ամբողջ հմայքով ու քաղցրութեամբ, ուր Ձեռնադրիչ Սրբազան Հօր հրաւերով կը փութան Քրիստոսի լուծէն մագնիսացած, որ ամբողջովին գրաւած ըլլալով իրենց հոգին շատոնց անկէ վանած էր աշխարհայինը: Բայց ձեռնադրութենէ առաջ հարկ էր որ ժողովուրդին առջեւ եւս կատարուէր այդ ուխտը, ի գիտութիւն եւ ի լուր անոնց:

Ահա այդ ուխտը.

«Աստուածային եւ երկնային շնորհ, որ միշտ լնու զպէտս սրբոյ սպասաւորութեան առաքելական եկեղեցւոյ, կոչէ *զՅովհաննէս, զՅակոբ* եւ *զՍահակ* ի կիսասարկաւագութենէ ի սարկաւագութիւն, սրբոյ եկեղեցւոյ ի սպասաւորութիւն ըստ վկայութեան անձանց իւրեանց եւ ամենայն ժողովրդեանս»:

Այլեւս պատրաստ են անոնք ձեռնադրութեան:

Հասաւ նաեւ այն պահը, երբ ընծայեալները ստացան ուրար որ այլեւս իրենց համար քաղցր է ու թեթեւ ինչպէս ամէն անոնց, որոնք իտէալի մը կրակը ունին իրենց հոգիներուն խորը:

Ստացան նաեւ բուրվառ, հրաման խնկարկելու Ս. Եկեղեցւոյ մէջ խունկի անոյշ բոյրով լեցնելու տաճարը, ապագային դառնալու մէջ-մէկ ծխացող կնդրուկներ հայ եկեղեցւոյ տաճարէն ներս:

Ապա Գերաշնորհ Լուսարարապետ՝ Տ. Սեւան Արքեպիսկոպոս Դարիպեան Սրբազան Հայրը տուաւ իր խօսքը՝ նորընծայ Սարկաւագներուն, աղօթելով որ անոնց լուծը ըլլայ քաղցր ու թեթեւ եւ մաղթելով յաջողութիւն, կորով եւ շնորհք, միանգամայն նշելով Սուրբ Աթոռին դերը անոնց կեանքերու մէջ:

Անմիջապէս նորընծաներէն՝ Բարեշնորհ Յովհաննէս Սարկաւագ Պետրոսեան, Յակոբ Սարկաւագ Բաղդասարեան եւ Սահակ Սարկաւագ Դաւթեան կ'առնեն բուրվառը, առաջին իսկ հերթին լաւագոյնս եւ անթերի կերպով կատարելու իրենց նոր յանձնուած պարտականութիւնը:

Ահաւասիկ ամփոփ գիծերու մէջ օրուան մը նկարագրութիւնը: Սակայն ո՞վ կրնայ թարգմանել, ո՞ր գրիչը կրնայ նկարագրել այն զգացումներն ու ապրումները այնպէս ինչպէս անոնք գոյութիւն ունին հայու մը սրտին խորը...

Ունինք միայն անբացատրելի խանդ, անպատմելի ուրախութիւն եւ արդար յուզում

մը՝ եկած ընծայման արարողութեան սրտառու զրաւչութենէն եւ խորհրդածութենէն, որոնք զուտ զգացական եւ ժամանակաւոր ապրումներ ըլլալէ աւելի, հայութեան դարաւոր կեանքին աւիշը հանդիսացած են եւ կը հանդիսանան այսօր ալ:

Ու Սուրբ Աթոռը, որ այդ աւիշը տուող հազուագիւտ հաստատութիւններու լաւագոյններէն է, ամէն տարի անպակաս կ'ընէ նման առիթներ:

Այս առիթով, նորընծայ սարկաւազներուն, որոնցմով Սուրբ Աթոռոյս սարկաւազներուն թիւը կը բարձրանայ, չունինք նոր բարեմաղթութիւն, այլ սրտագինս կ'ըսենք. «Բարեաւ գնացէք ընդ այս ճանապարհ...»:

ԱՐԱՐԱՅԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԻ 100-ԱՄԵԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԹԱՓՕՐՈՎ ԵՐԹ ԴԷՊԻ ԱՐԱՐԱՅԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ

24 Նոյեմբեր, 2018-ին, Արարայի ճակատամարտի 100-ամեակի առիթով Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց Միաբան հայրերը, Ժառանգաւոր սաներ, ՀԵՄ-ի եւ ՀՄՀՄ-ի սկաուտներ եւ Սաղիմահայեր թափօրով այցելեցին Ս. Փրկչի գերեզմանատան մէջ գտնուող Արարայի յուշարձան, ուր կատարուեցաւ մասնաւոր Հոգեհանգստեան կարգ: Ապա թափօրը վերադարձաւ Ժառանգաւորաց Վարժարանի սրահ, ուր տեղի ունեցաւ Արարայի ճակատամարտի 100-ամեակին նուիրուած յուշատօն: Յուշատօնի ընթացքին բացման խօսքով հանդէս եկաւ Տ. Կորիւն Վրդ. Բաղդասարեան, որ ներկաներուն փոխանցեց նաեւ Պատրիարք Սրբազան Հօր խօսքը, որմէ յետոյ դասախօսութիւններով հանդէս եկան Տիարք Գէորգ Հինդլեան եւ Եւան Տիրոշ: Յուշատօնը փակուեցաւ Լուսարարապետ՝ Տ. Սեւան Արք. Ղարիպեանի օրհնութեան խօսքով: Արարայի ճակատամարտը տեղի ունեցած է 1918-ի Սեպտեմբեր 19-ին, որու ընթացքին զոհուեցան 21 հայ զինուորներ:

ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ Տ. ՆՈՒՐՀԱՆ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՍՐԲԱՋԱՆ ՀՕՐ ԽՕՍՔԸ ԱՐԱՐԱՅԻ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ՅՈՒՇԱՏԱԿԻՆ

Այս երեկոյ մենք յուզումով եւ միաժամանակ հոգեկան անխառն հպարտութեամբ և սիրով կ'ողջունենք ու կը յիշենք փաղանգը այն անձնուրաց 23 կտրիճ հայորդիներուն, որոնք ճիշդ 100 տարիներ առաջ, հեռո՛ւ հայրենիքէն Պաղեստինի Արարայի բարձունքին վրայ, իրենց մատղաշ կեանքերու պատարագումով, եկան այդ օրերու քաղաքակիրթ կարծուած աշխարհի աչքերուն առաջ պարզելու Հայուն անկաշառ կորովը, անոնք որոնք տարիներ շարունակ իրենց հոգիին խորը լուռ անթեղած էին մեր արիւնլուայ ու բռնադատուած իրաւունքը մեր երբեմնի պատմական հայրենիքին:

Եւ ա՛յն՝ ինչ որ մեր Մէկ ու Կէս Միլիոն նահատակներն ու քաղաքակիրթ մարդկութիւնը չէր յաջողած իրագործել 100 տարիներ առաջ այդ քսան և երեք ազնուական հայորդիները յաջողեցան ընել: 19 Սեպտեմբեր, 1918-ի արշալոյսին, հայ տարեգրութիւններու մէջ կ'անմահանար ԱՐԱՐԱՅ անունը, և օտար հողի վրայ ինկած հայրենասէր հայորդիներուն ի պատիւ, շուտով Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութիւնը համեստ դամբարան մը պիտի կանգնէր Սիոնի բարձունքին, Սուրբ Փրկիչ գերեզմանատան մէջ, ո՛չ շատ հեռու Սուրբ Յարութեան՝ Քրիստոսի Գերեզմանէն:

Պատմությունը թէեւ բարոյական չափանիշներու քննադատը չէ, սակայն անոր պարտականությունն է մարդոց ուշադրությունը հրավիրել բացառիկ պատահարներու վրայ, որոնք կամաւոր կամ ակամայ ձեւով շեղած են մարդկային ուշադրութենէն: Այո՛, չենք կրնար և պէտք չէ մոռնանք պատմութեան բազմիցս մեզի կրկնած դասը...

Արարայի հերոսները իրենց ջլապինդ համոզումով ու կամքով, իրենց կոպերուն տակ ցոլքերը այն երազին, որ մեր ժողովուրդն էր հիւսեր, դարձան ուխտ պայքարի յանուն արդար հատուցման: Դարձան սերմ անկորուստ՝ հոգեղէն հունձքերու իրենց Հայկազնեան շառաւիղներուն և ինչու չէ համայն մարդկութեան, և իրենց իսկ մահով գիտցան երկնիլ յաղթանակը կեանքին՝ մահուան վրայ, այդպէսով յաւիտենական անդորր պարգեւելով մեր անգերեզման նահատակներուն:

Ու այս երեկոյ կ'ըսենք. Տէ՛ր Աստուած, բա՛ց դռները երկնքիդ և քաղցրութեամբ ընդունէ՛ մեր աղօթքները և ամենագութ սիրովդ յիշէ՛ Արարայի մեր անմեղ նահատակներուն բարի հոգիները կենաց Գրքիդ մէջ և արժանացո՛ւր զիրենք յաւիտենական լուսէ պսակիդ:

ԽՄԳ.

